

PERIÒDICH SATIRICH,

SEMANTIC. 18-20-22-24-26-28-30-32-34-36-38-40-42-44-46-48-50-52-54-56-58-60-62-64-66-68-70-72-74-76-78-80-82-84-86-88-90-92-94-96-98-100

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

10 CÉNTIMS CADA NUMERO PER TOT ESPANYA

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

DANIEL VIERGE.

Tots los que cultivan l' art
y celebran sas bellesas,
l' aplaudeixen y l' admiran
com un mestre de primera.
Sa plumada vigorosa
no 's pot confondre ab cap altre.
ni necessita sa firma
per saber qui l' ha trassada.

L' ODEON. (*)

III

Hem arribat á l' any 1854, any de progresistas
y de cólera.

(*) Vejis l' ESQUELLA n.º 445.

En 1854 van obrirse 'ls *Campos Eliseos* que á favor de la cayguda de las murallas, tanta expansió havian de oferir al públich barceloní, amant dels espectacles.

Y no obstant, lo petit *Teatro del Odeon* resisteix impávit aquella competencia desigual, com un soldat vell acostumat á la brega.

Forman part de la companyia dirigida pèl seyyor Cazorro, entre altres, las Sras. D.ª Antonia Puig, dama jove y D.ª María Rosales y 'ls seyyors Gil Vilasau, Isidro Codina, Gregori Alentorn, M. Muriel, J. Bigorria, y J. Huguet, á més del Sr. Sarriera (D. Jacinto), actor cómich de bona pasta, encarregat de dirigir y executar las pessas que 's representavan sempre que la sobrada extensió dels dramas ho consentia.

D' aquests actors citarem á Vilasau que sent ja madur feya papers de galán jove y á Codina, competidor de 'n Cazorro, y qu' era per cert un *traidor d' Odeon*. En quan á la Rosales era molt notable característica.

Entre las produccions representadas l' any 54 s' hi conta el *El peluquero del emperador Napoleon*, drama d' espectacle, y entre las pessas y sainetes catalans, los dos següents: *La veritat sempre sura* y *Qui no adoba la gotera...*

La passió política que reynava en l' any 1855 no podia menos de reflexarse en lo teatro del *Odeon* al igual qu' en tot teatro popular, ahont veyém qu' entre altres se posavan dramas com *D. Rafael de Riego*, *El sol de la libertad*, *La expulsión de los jesuitas*, *Martin Zurbano*, etc., etc., resuscitantse ademès los sainetes y entremesos de 'n Robreño de més acentuat carácter polítich: *L' hermano bunyol*, *Lo pare Llop*, *L' hermano Botija* y altres.

En lo mateix any lo representant de l' empresa Sr. Dimas, dona la seva pessa bilingüe *Las tres*

rosas. Lo dia d' Ignocents s' executa: *L' esquinament de la grua*.

Entre 'ls dramas terrorífichs que ab lo titol ja pagan, puch citar los següents: *La encrucijada del diablo ó el puñal y el asesino*, *Cain Pirata* y *Los piratas de los subterráneos*. En aquell temps aixó de pirata tenia molt de poétich, teatral y melodramátich. Durava encare l' efecte produhit pèl poema *El Pirata* de Lord Byron y per la popular poesia *El canto del pirata* d' Espronceda, aixís es que un drama en que hi sortissen piratas era tret segur.

Tambè aquell any va representarse al *Odeon*, *El Canal de San Martin*, que per figurar un dels actes l' interior de un barco, va cridar molt l' atenció.

¿Y la companyia? Los mateixos actors del any anterior: en Cazorro, director d' escena, la Puig y la Rosales damas, en Vilasau, en Codina, l' Alentorn, etc., etc.

No hi havia més cambi que la substitució del graciós Sr. Sarriera, per D. Gervasi Roca.

¡Pobre Gervasi Roca! Encare 'm sembla que 'l veig. Era realment un graciós de la bona fusta dels actors. D' estatura més aviat baixa que alta, ab una cara flexible y pastosa que per sí sola ja deya de qui era, cara de graciós, tenia una gran aptitud per reproduhir los tipos més diversos, una dicció esmerada y una propensió natural á fugir sempre de lo grotesch per mantenirse en l' esfera de lo cómich.

Lo teatro catalá que va neixe després, li deu algunas de sas creacions, y un drama original y en vers, titolat si no m' enganyo *La ferida al cor*.

Los que sols lo coneixen de sos últims temps, en que víctima de dolorosa malaltia d' estómach passava la major part de las nits de representació recaragolantse y gemegant, sobre un canapé dintre del seu quarto y sortint á l' escena á fer riure al públich, no poden compendre lo que havia valgut en Gervasi Roca, quan estava en lo plé de sas facultats.

Una anécdota xistosa que 's remonta á l' any 66 ó 67, época en que l' autor de aquestas ratllas concorria á las aulas de l' Universitat ab en Martí y Folguera, ja llavors gran aficionat á escriure.

Ab un drama titolat *Las menestras del dia*, en Martinet aná á trobar á n' en Gervasi Roca y li llegí l' obra era franca, desembossada y transparent com l' aygua clara. La protagonista, una pobra y hermosa menestrala, víctima dels paranyes dels homes, hi havia un moment que per socorre á sos pares malalts, anava á vendre 'l seu honor per un grapat de monedas. Se posava 'l mocador y sortia de l' escena, pero tant decidida, qu' en Gervasi Roca, no pogué menos d' exclamar:

—¡Y ara! ¿Ahont vá aquesta xicota?

En Martí, alsant los ulls del manuscrit que llegia y mirantlo fit á fit li respon:

—¿Qué n' ha de fer vosté?

Hem arribat á l' any 1856 y podém donar una nota casi completa de la companyia del *Odeon*: Damas: Sras. Moliné, Valero, Amigó (Carlota y Fany) y Salazar.—Actors: Srs. Cazorro, Roca, Codina, Gil, Riba, Dimas, Alentorn y Bigorria.

Continuan representantse dramas de molts actes, y cada acte ab lo seu titol corresponent, per donar més interés al espectacle.

La Sra. Moliné era una dama de bonas condicions de la qual sens dubte guardarán bons records tots los que trenta anys endarrera anavan á

véurela y aplaudirla. Encara que de mitjana estatura, era guapa, tenia uns ulls hermosíssims y una gran disposició pèl teatro.

Ademés de las funcions dels diumenjes y dias festius, se 'n celebravan entre senmana, per la societat dramática *El Fenix*, composta de joves de la bona societat barcelonesa. Las funcions de *El Fenix* eran de convit y generalment corrian á càrrech de joves aficionats.

Las societats dramáticas de aquella época no eran com las d' ara, que 's limitan generalment á anar al teatro ab rebaixa de preus, á veure las funcions de repertori interpretadas pèls mateixos actors de la casa. En aquell temps, las societats dramáticas eran un estímulo pèls aficionats á la declamació, de manera que no son poch los actors celebrats y aplaudits després, que tal vegada no haurian seguit la carrera á faltarlos la proporció de fer sas primeras armas en las funcions de convit á càrrech de las societats dramáticas.

Si no fill, successor legítim de *El Fenix*, fou *El Pireo*, de qual societat nos ocuparém més extensament en ocasió oportuna.

Durant l' any 1857, s' aprofitan las vacaciones del istiu per introduhir algunas reformas en lo local, reconstruhintse l' escala y 'l vestibul en la forma en que han existit fins avuy dia.

Companyia: Sras. Moliné, Cañadó, Amigó, Vidal y Mañez y Srs. Cazorro, Roca, Codina, Riba, Vilasau, Rafael, Alentorn, Bober, Bigorria y Gil.

Dramas: *Las obras del demonio*, *El castillo de las siete torres*, *El Correo de Lion*, *Los hijos de la noche* y una producció original del barceloní D. Joaquim Jacas, escrita ab lo titol espampanant de *El expósito del castillo de Urgel ó el espejo de las venganzas*.

En l' any 1858 continua la mateixa companyia fins al setembre; en la temporada d' hivern lo graciós Sr. Sarriera torna á sustituhir al senyor Roca, y s' aumenta 'l personal ab lo Sr. Fages y la Srta. Curriols, que com á tiple de sarsuela havia de ser aplaudida més tart pèl públich de tota Espanya.

A més de algunas obras com *La máscara de hierro ó Cuarenta años de desgracias*, se 'n reproduheixen de las estrenadas en lo *Circo Barcelonés*, tals com *D. Juan de Padilla* y *D. Juan de Serrallonga* de D. Victor Balaguer y *Fueros y desafueros* de D. Francisco Morera; y entre las catalanas, *Una nit de Carnaval* de 'n Joaquim Dimas.

29 Nobre.: Concert á càrrech del guitarrista Francisco Trinidad Huerta, 'l qual se presenta acompanyat de un seu fill, nen de poch anys, que crida l' atenció del públich per la seva precocitat.

En 15 de Janer de 1859 apareix per primera vegada en l' escena del *Odeon*, un artista que ja s' havia fet popular en carrers y plassas y qu' en lo successiu havia de ferse'n més y més per sa rara habilitat y sas bonas condicions de carácter. Me refereixo al famós prestidigitador Sr. Canonje, que de segur comensaria 'ls seus jochs de mans ab aquella interpelació: —*Caballeros y Caballeras*, que tant feya riure al públich.

Durant la primera temporada, la mateixa companyia representa, entre altres dramas, *Una palabra homicida ó el espta del gran mundo*, y *Ausias March* de Victor Balaguer, y entre las pessas catalanas ó bilingües hi figuran *En Pauhet*

y *la Pepeta ó sia la reixa de llibertat* de Dimas (9 abril) y *L'aplech de San Pau de Vilafranca* (18 juny).

Durant la temporada segona, lo primer actor Sr. Simó, sustitueix per poch temps al Sr. Cazorro y en la companyia hi figuran alguns noms nous, com los Srs. Bertran, Funoya, Llibre, Freixas, Casañas y Massiá.

Passém depressa, per no fernos pesats ab detalls poch interessants.

1860: Lo Sr. Cazorro torna á encarregar-se de la direcció escénica. A més de alguns dels actors citats, s'augmenta la companyia ab los Srs. Llimona, Mayorga y Ferré: hi figuran com á damas las Sras. Gomez (D.ª Ildefonsa), Campuzano, Vidal y Ferrer.

En Llimona havia de ser després un dels *traïdors* més típics del teatro catalá.

13 de setembre: gran concert de guitarra á càrrech del Sr. Arcas.

1861.—La mateixa companyia, augmentada ab D.ª Dolores de Mena, mare de la coneguda actriu D.ª Carlota, que poch temps després la veurém treballant en lo mateix teatro.

Alfernan ab los dramóns, *El tanto por ciento*, *La Vaquera de la Finojosa* y altres produccions que venen de Madrit molt celebradas y aplaudidas.

1862.—Entren á formar part de la companyia los Srs. Alferez y Fontova y la Sra. D.ª María Llorens. Si l'*Odeon* no tingués altre mérit que la de ser bressol del popular actor Sr. Fontova, aixó sols lo faria important.

Aquest any s'inaugura un teatro en lo número 51 del carrer del Hospital, que pren poch temps després lo títol de *Teatro Romea*, y que per sa proximitat á l'*Odeon*, per sa major comoditat, y per altres circumstancies que mencionarem més tart, es l' *enemich* més terrible que havia de tenir l' antic teatro de Sant Agusti.

IV

El Pireo.—Conservatori barcelonés.

El Pireo no era tant sols una societat dramática ambulant: al revés de lo que solia succehirli á n' en Carlos Altadill, *El Pireo* tenia domicili. Pot dirse que vivia al peu del canó, ja que ocupava 'l primer pis del mateix edifici ahont estava instalat lo *Teatro del Odeon*.

Cassino y societat dramática á la vegada, no passava senmana sense donar algunas funcions de convit á las quals assistian conegudas families y sobre tot hermosas nenas que formavan l' encant de aquelles reunions.

Si algú de vostés coneix al distingit ingenier D. Ildefonso Flaquer ó al notable pintor D. Francisco Masriera, que 's disputavan los aplausos de aquelles manetas preciosas representant algunas vegadas com á actors consumats, preguntinlos respecte á *El Pireo* y ells los informarán sobre 'ls bons ratos que 's passavan llavors en lo teatro del *Odeon*.

¿Volen encare més noms? Podria citarlos á don Rosendo Dalmau, aplaudidíssim tenor de sarsuela, á D. Ramón Rossell, que després de passar pels bufos, havia de acabar formant part de la companyia cómica de 'n Mario, á l' actor Sr. Casañer, al popular pintor Benavent, al avuy acaudalat editor Sr. Simon, al escribá Sr. Fau, al procurador Sr. Draper, al meije electricista Sr. Bertran y altres que representavan y canta-

van, donant vida á aquella societat que seguí funcionant per un llarch espay de temps.

Allá pot dirse que feren sas primeras armas las germanas Solá, una de las quals, D.ª Agneta, havia de crear alguns dels personatjes de las primeras obras del *Teatro catalá* qu' estava llavors á punt de neixe.

Aixó era *El Pireo*: un centro recreatiu y un plantell de artistas.

Lo *Conservatori barcelonés*, creat per alguns entussiasistas visqué dos anys, (1859 y 1860) sense subvenció oficial de cap mena. La major part de las classes se donavan en lo mateix teatro del *Odeon*.

Era professor de declamació, D. Manuel Angelon; de literatura, l' advocat Sr. Villalón y don Victor Balaguer; d' esgrima, lo Sr. Berthier; de idioma francés, lo Sr. Bosco; de italiá, l' ex-tenor Sr. Roger; y de cant los Srs. Lluch y D. Leandro Sunyer.

Entre 'ls deixebles de cant que van sortir del *Conservatori barcelonés*, s' hi contan la Srta. Moreno que fou molt aplaudida en alguns teatros de Italia, lo tenor Sr. Ferrer que 's casá ab ella, y possehia una veu molt hermosa, havent mort al poch temps de dedicarse á l' ópera; lo tenor senyor Coy, que cantá en lo *Liceo*; los baixos senyors Negre y Vila y 'l baritono Sr. Moragas, que avuy canta encare, dedicantse á la sarsuela.

De las classes de declamació sortiren D. Hermenegildo Goula, que tants aplausos ha recullit en sa llarga carrera de actor, lo Sr. Ibañez, D.ª Rosalía Soler que durant molt temps formá part de las companyias catalanas y alguns altres. La primera dama D.ª Mercé Abella contava llavors 12 anys y freqüentava las classes del *Conservatori*.

Contava aquest ab un número regular de socios de mérit que donavan tot sovint animadas funcions líricas y dramáticas. Entre dits socios citarem al aplaudit primer actor Sr. Villahermosa, un dels més notables que ha tingut lo *Teatro catalá*, lo Sr. García Camilleri, l' autor don Eduart Vidal Valenciano que ab la mateixa perfecció ab qu' escribia, representava; lo celebrat pintor D. Modest Urgell, gran aficionat al art dramátich, que molts cops ha estat á punt de deixar lo taller per l' escena; lo pintor Sr. Parera que tant bè sab cantar de caricato; l' actor Sr. Gironella, mort ja fa alguns anys; las Sras. Pomar; las fillas de la celebrada poetissa D.ª María Mendoza de Vives, á una de las quals, D.ª Marta, podia considerársela com una verdadera actriu; la senyoreta Llansó y moltas altres.

Allí 's cantavan óperas y sarsuelas y 's representavan comedias y dramas: allí s' estrená la primera pessa que ab lo títol de *Delphin* escrigué D. Eduart Vidal Valenciano: allí en fi, durant set ó vuit nits s' executá la sarsueleta *En las astas del toro* en la que hi prengueren part las senyoras Cairon y Mirambell y 'ls Srs. Valero (don Anton), Capo y Goula, formant part del coro tots los actors de la companyia.

Una anécdota.

Assistiren á una de las funcions del *Conservatori*, la Sra. D.ª Matilde Diez y D. Manuel Catalina. Terminat l' acte primer de no sè quina comedia, y haventlos demanat parer sobre l' execució confiada als aficionats del *Conservatori*, la Matilde Diez los alabá incondicionalment; no ai-

xis en Manuel Catalina, que salvant á las damas, féu algunas salvetats respecte als actors.

En Modest Urgell que s' ho escoltava, usá en l' acte següent del dó de imitació que posseheix ó possehia llavors en alt grau y digué tot lo seu paper imitant lo tartamudeig y las inflexions de veu de D. Manuel Catalina.

Tota la sala 's partia de riure. Sols una persona estava violent y ab las galdas enrojidas, l' artista imitat.

P. DEL O.

A MA EX-AYMADA.

Jo ja sè que no 'm pots veure
y que ab mí estás enfadada,
perque *encare*, quan te trobo,
vull tocar ta hermosa cara.

Sè qu' has dit á tas amigas,
qu' ab mí ja no hi tens paraulas,
perque soch un *presumit*,
un *cursi*, y un *tarambana*.

Un altre s' enfadaria;
mes jo no: ¡tinch molta calma!

Ma *táctica* consisteix
en poder fer enfadarte;
perque aixís potser farás,
com aquella altra vegada,
que tot tirantme una *còssa*
't vareig veure la cama.

PALLARINGAS.

LO PROMETATJE.

A m' ho penso que
no 'l coneixen á
n' en Domingo;
pero tan se val: es
lo mateix que si 'l
coneguessin

Figürinse un jo-
ve d' uns vintidos
anys, llarguerut,
ab los jonolls
grossos com can-
tis, uns peus so-
bre 'ls quals s' hi
pot dormir dret y
una d' aquellas ca-
ras rodonas, in-
fladas y tenyidas
de vermell que s'
usavan antigua-
ment, y que avuy
tan sols se troban
buscantlas ben bé
en un recó de l'
alta montanya ó

entre las venedoras de maduixas.

La fisonomia de 'n Domingo sembla que digui á tots los que 'l miran:

—Apa, enganyéume que jo no me 'n adonaré fins que l' engany sigui ben consumat; divertiu-vos ab mí, que jo no 'm queixaré hasta que 'us determineu á clavarme quatre castanyas —

Pera acabar de completar la seva cédula personal, falta unicament dir qu' en Domingo no sab

llegir ni escriure, que treballa en un taller de fusteria y que es solter.

¿Solter? Es veritat que avuy ho es; pero no ho será gayre temps, segons las senyas.

En Domingo viu sol ab sa mare, una pobre viuda carregada d' anys y de penas, que ab tots los treballs del món pot ferli 'l menjar y las demás feynetas de la casa

—Mingo—li diu sa mare devegadas, tot plegant las estovallas, després de sopar,—¿per qué no 't casas?—

En Domingo obra 'ls ulls y la boca, com si li parlessin de la Habana, y 's posa á riure.

—Bè, y ara, ¿de qué rius?

—¿De qué voléu que rigui! D' aixó que 'm dihéu.

—¡Ah! ¿sí? Y donchs ¿que fas compte de no casarte may? Mira que jo 'm faig vella, que no puch ab la feyna de casa y que avuy per demá puch quedarme impossibilitada... ó morirme ¡qui sab, Mare de Déu!..... ¿Qué farás tú llavoras?

Davant d' aquestas reflexions, en Domingo para de riure y adopta una actitud ensopida, com si 's posés á meditar.

—Sí, home, sí—continúa sa mare, creyent que 'l seu sermó li comensa á fer efecte,—has de tenir una mica d' enteniment: ja has complert vintidos anys y á aquesta edat l' home ha de determinarse per una cosa ó altra.—

Al arribar aquí, la bona dona 's mira 'l seu fill, per veure qué li respón. Aquest dona un esbufech, estira las camas y cau de cap sobre la taula: s' ha quedat adormit.

Pero tan y tan li repeteix los consells matrimoniales, ab tanta constancia torna la vella á la carga un día y un altre día, que en Domingo acaba per convences de que ella té rahò. Las inteligencias incultas y duras son com las pedras: sòls á copia de grans esforços se deixan taladrar.

Lo fuster tira 'ls seus càlculs—ó lo que ell califica ab aquest nom, perque en Domingo de càlculs no n' ha tirat en sa vida—y resol casarse.

¿Ab qui?

La dificultat es seria, més que seria, insuperable per un un jove com en Domingo que no té relacions, que no coneix á ningú, que no va al café ni frequenta societats, ni es capás d' anarse 'n á passejar pèl Parque un diumenje á la tarde, per-

que 's donaria vergonya de que la gent se 'l mirés.
 ¿Cóm s' ho manegarà, donchs? Las sévas únicas coneixensas son los companys de taller... ¿Si 'ls ho consultava? Casi, casi será lo millor: la majoria d' ells son joves aixerits que gastan xicota, y d' aquests assumptos n' han d' estar enterats.

Tan bon punt l' amo se 'n va de la botiga, en Domingo aprofita l' ocasió pera parlar del seu negoci als seus confreres.

—Escolléu... ¿Creuríau que 'm vull casar?—

Tots se posan á riure: may se 'ls havia ocorregut que 'l pobre Domingo pogués pensar en casoris.

—¿Ja tens xicota?—pregunta, per fi, un d' ells.

—Nó; es l' únich que 'm falta per casarme.

—Pues, home, digas que 't falta tot: sense la dona no farás res.

—¿Que no me 'n podríau atrassar una vosaltres?

—¡Prou! Tantas com vulguis.

—A veure, á veure, donchs: ab una 'n tinch prou.

Los fadrins se 'n van al fons de la botiga, com si 's consultessin la *candidata* que convè més á n' en Domingo. Després d' en rato de xiu xiu, tornan á adelantarse.

—Escolta, ¿t' agradaria la Quimeta?

La Quimeta es una vehina de la mateixa casa, qui algunas vegadas, passant, los ha saludat. Aparenta tenir vint anys, es molt elegant y extremadament simpática y aixerida.

—¿La Quimeta?—murmura en Domingo, grantse 'l clatell,—¡ja ho crech que m' agradaria!

—Donchs, apa, tira al dret.

—Pero si en ma vida li he dit res!—

Llavors los seus companys li explican lo que ha de fer, donantli á entendre que per demanar la mà d' una noya, no hi ha cap necessitat d haverli dit ni una paraula.

Justament es dissapte: l' endemá mateix anirà á demanar la mà de la Quimeta y quedarà forma-

lisat lo prometatje, partint del principi qu' ella y 'ls seus pares hi vingan bè.

A las tres de la tarde del diumenje següent en Domingo y sa mare surten de casa en direcció á la de la Quimeta.

La bona dona s' ha plantificat una mantellina que 's recorda perfectament de la guerra dels francesos, y unas faldillas blancas viadas de blau, parescudas á las que portan las negras de Cuba. De mirinyach no crech que 'n porti; pero va tant estufada que qualsevol s' ho pensaria.

En quan al jove Domingo, ja 's poden imaginar un tipo tan extravagant com vulguin; may podrán arribar á figurarse'l com ell es.

Ab los peus calats ab unas *xacolateras* descomunals, lluhentas y greixosas, las camas ficadas dintre uns pantalons blanchs, planxats y tiessos com los dels nens que van á la professó, lo cos arxivat en l' interior d' un jech que més aviat sembla 'l corpinyo d' una ballarina, y un barretet inverossimil parecut á una fiamblera ab alas, en Domingo es la verdadera personificació del mal gust, de la extranyesa y de la poca solta.

Molts dels que passen pèl carrer se 'ls miran y riuhen; pero en Domingo y sa mare no s' adonan de res, caminant resoltament y ab pas viu; com si anessin á buscar una llevadora.

Ja son á casa la Quimeta: los fadrins están reunits á la botiga per veurels passar. En Domingo 'ls saluda ab certa magestat y 's fica á la escaleta, seguit de sa mare. Comensan á pujar.

—¿Ja sabs á quin pis es, noy?

—Sí, al tercer.

—Donchs es aquest: truca.—

En Domingo pega estirada al cordó de la campaneta.

—¿Quí hi ha?—preguntan de dins.

—Un servidor.—

La porta s' obra y apareix un jove d' aspecte simpátich y maneras desenvoltas.

—¿Caratsus!—murmura en Domingo;—¡potser nos hem equivocat! ¿No viu aquí la Quimeta?

—Sí, senyor,—respón lo jove.

Y aixecant la veu:

—¡Quimeta! ¡Surt un moment...!

La noya compareix al cap d' un rato y 's queda dreta mirant als dos visitants.

—Aquí la tenen!—diu lo jove.—Vejin qué se 'ls ofereix.

En Domingo 's mira á sa mare y sa mare se 'l mira á n' ell, sense sapiguer per hont comensar.

—Bè—diu la Quimeta observant la seva turbació—;es á mi á qui demanan?

—Sí . y nó,—respón en Domingo més apurat que may.

La Quimeta y 'l jove de la casa, endevinant que allí hi ha intrínquilis, procuran aguantarse 'l riure.

—¿Volen fè 'l favor d' explicar-se clar?

En Domingo comprén qu' es precis dir alguna cosa; pero no sab qué.

Sa mare per fi 's revesteix de valor y acomet resoltament l' assumpto.

—Ja veurán—diu adelantantse una mica—lo mèu noy, qu' es aquest bordegás, voldria casarse ab vosté—signant á la Quimeta—y jo, com á mare que li soch, vinch á demanarla.—

¿No es veritat que cent canons disparats á un mateix temps han de fer estruendo?

Pues més ne fan las dugas rialladas que al sentir aquella declaració llensan la Quimeta y 'l jove que l' acompanya.

Aquest, per lo que 's veu, es un hom de bon humor, perque després d' haverse desfogat cómodament rihent ab totas las sevas forsas, s' encara ab en Domingo, dihentli ab molta amabilitat:

—Ja veurá, jove; jo no sè si la Quimeta 'l vol ó nó; pero de tots modos, crech que 'l pas de vosté no es oportú.

—¿Qué vol dir?

—Molt senzill; vull dir que avants de solicitar la seva má, ha d' esperar que jo 'm mori.

—¡Ay, ay! ¿per qué?

—¿No ho comprén? Perque ara com ara jo soch lo seu marit

—¡Aaaah!—

Dos minuts després en Domingo y sa mare baixan escalas avall, disputant pacíficament.

Al arribar al carrer, lo fill se dirigeix als seus companys de treball, que encara s' esperan pera sapiguer lo resultat de l' aventura.

Qualsevor lector se figurará qu' en Domingo 'ls anonada baix una pluja d' insults y recriminacions.

Pues res d' aixó: 's treu lo barret, per aixugarse

'l suhor que li corra cara avall, y 's limita á dirlos:

—Noys, no hem pogut fer res. ¿Sabéu la Quimeta? Pues ja es casada.

A. MARCH.

GROSSOS.

No 's pot ser gros per cap preu.

En Geroni está molt mal y un dels seus amichs que li fa una visita, al exposar son parer respecte del malalt, deya que conceptuava la malaltia, més de aprensió que de altra cosa, perque ab la robustés y 'ls colors que gastava era impossible que no estes bó.

A las 24 horas en Geroni, era difunt.

Va un próxim pel carrer esbufegant y suant la gota gorda. Ningú l compadeix.

—Es salut, diuhen; mes val suar qu' estossegar.

Quan en una diligencia son presos tots los asientos, si entre aquestos n' hi va algun de corpulent: —¡Ja 'ns ha caygut la loteria!, diuhen los altres.

—¿Diuhen que D. Feliu passa molts disgustos?

—No ho creguéu pas; poch criaría aquella patria si fós veritat.

En una casa 's tracta de fer una petita festa per celebrar lo sant del cap de la familia, y al extendre la llista dels convidats, diu la senyora:

—No hi posis pas á D. Pancrás, perque ab aquella tripa que tragina deu menjar per cinch.

Aqueix dia 'm contava un oficial de caballeria extraordinariament gros, que per tot ahont vá exclama la gent mirántsel:

—¡Pobra bestia!

Los que tal diuhen se refereixen al caball.

PIRLI.

QUADROS D' ISTIU.

I.

LA DESBANDADA.

Passat lo mes de juny, quan los blats ja son segats; quan lo sol llensa sos raigs de més forsa, com pera donar mes vigor al quadro que ofereix la Naturalesa; quan las fonts vessan d' aquella aygua tant fresca que deixa 'l vas entelat de tal manera que á un li venen intencions de agafar una cullereta y beure 's l' aygua lo mateix que si fos un gelat; quan tot es vida y moviment y perfums y oreigs y rosadas; en una paraula: quan l' istiu se presenta adornat ab sas espléndidas galas, las familias de ciutat seduñidas per los atractius del camp, per la remor del riu, lo rajolí de la fonteta, l' olor de la bosquina, los vinyats, las ayguas ferruginosas ó sulfurosas, la mar plana y

tranquila; las gavinas, las barcas pescadoras y altres y altres cosas més pel mateix istil, surten un parell de mesos á fora á sanejarse, á mudar d' ayres, fugint de la atmósfera pesada y poch sanitosa de ciutat, en busca de caritativas brisas que 'ls fassan surtir los colors á la cara, y de pintorescas fonts que ab la seva aygua regalada fan sempre l' efecte de un aperitiu.

Y 'ls ferrocarrils, diligencias y tartanas portan gent y més gent cap á fora; los establiments d' ayguas medicinals véssan d' ayguaders que per remey, ó per gust, ó perque aixís los hi convé hi passen una temporadeta entretinguts jugant á prendas ó altres jochs més ó meaos ignocents; las masías reben la visita dels seus respectius amos, ab no gayre satisfacció dels masovers; los pobles de la costa s' omplan de banyistas y per tot arréu hi ha animació y 's respira alegría y benestar

Aixís que arriba 'l juliol, ja no hi ha res que detingui per més temps á las familias que s' han imposat la obligació de passar l' istiu á fora. Hi ha persona que ha pres tant á pit aixó d' anar á la torre, que si per qualsevol motiu tingués de quedar-se á ciutat durant los mesos calurosos, li semblaria que deixa de cumplir un deber sagrat y 's consideraria com á un dels sers més desgraciats que trepitjan la terra.

Mirin: no més los diré una cosa. Jo coneix una familia que per poder anar á fora, passa tres mesos sense menjar entrant, sense anar á cap teatre ni café... y sense pagar cap del comptes que li presentan. Aixó sí; quan son á la torre, aném dihent, se donan llustre de grans senyors; tant, que tothom al menos los pendria per marquesos.

Es cosa de sentirlos quan discuteixan lo lloch ahont anirán. Tot los hi sembla poch per ells, y per los escarafalls que fan, qualsevol que 'ls sentís y no estigués en autos, pensaria que son gent que ha passat la vida recorrent lo mon, en classe de milords richs d' aquestos que tenen *yath* y tot.

Y pensar que la tal familia no ha passat may de Camprodón, y encare aixó va ser un any en que D. Tomás (lo pare) va anar á dit poble ab un destino oficial!

Generalment solen plantejar lo problema del viatge quan tenen algú de fora casa que 'ls escolti, á fi de que la gent digui:

—¡Aquets fulanos son uns potentats!

Modelo de una discussió:

La familia de D. Tomás, que 's compon d' aquest senyor, la seva muller y dugas fillas, está de visita á casa de D.ª Rosalia, una viuda que té un fill empleat en lo Registre de Hipotecas. Hi ha que advertir que aquest xicot, que 's diu Ramonet, preten á la filla gran de D. Tomás, la que no fa cap cas del jove per considerarlo de condició massa baixa per ella.

D.ª Rosalia planteja inconscienment la discussió en aquets termes:

D.ª Rosalia.—Y donchs, ¿qué no surten vostés aquest any?

D.ª Paulina (la senyora de D. Tomás).—Vaya, ¡no faltava més!... ¡Qué n' haurian d' anar de malament las cosas pera que no 'ns moguessim d' aquí...

D.ª Rosalia (suspirant).—¡Ay, ditxosos vostés!

D. Tomás.—¿Y vostés que no van en lloch?

D.ª Rosalia.—Veurá... (rumiant la mentida) com que la ocupació d' en Ramonet es tant pre-

cisa (en Ramonet assenteix ab tres ó quatre eloqüents cops de cap) vol dir que... com que 'l seu treball es tant personal... vaja, que fa molta falta y no pot deixarho... Si no sigüés per aixó, ja faria molts días que seriam fora... Perque es un matament aixó de tenir-se de quedar encufurnats en aqueixos forns que un s' hi rosteix... ¡es un matament!

D.ª Paulina.—Ja la planyo, filla.... Miri, jo desde que passo 'ls istius al camp, me trobo tota un' altra. Avants, prou que ho sab vosté, sempre 'm queixava: quan no era de la boca del cor, era de una altre puesto; donchs ara densá que *viatjém*, me sento molt més reforsada, res me fa mal, menjo bastant regular... vaja, he cambiat completament... Desenganyis, las calors atropellan molt.

D.ª Rosalia.—¿Y ahont van aquest istiu?

D. Tomás.—Encare no ho tenim del tot determinat...

D.ª Paulina (interrompentlo).—Del tot determinat no ho está encare; pero, vaja, segurament será á Biarritz.

D.ª Rosalia (fent unas quantas muecas de admiració).—¿A Biarritz?

D.ª Paulina (carregant molt l' accent).—A Biarritz, vaya... ¡Oh, alló es deliciós!.. ¿No hi ha estat may vosté á Biarritz?

D.ª Rosalia.—No... dich, sí, ara 'm recordo que varem serhi un any en vida del meu espós, que al cel siga.

D. Tomás.—Nosaltres primer de tot haviam pensat anar á Ribas ó á algun altre punt de per aquí; pero es tant... cursi tot alló!..

D.ª Paulina (ab molts escarafalls).—¡No s' ho pot figurar lo cursi qu' es!..

Las dugas noyas (á coro).—¡Oh, sí; molt cursi!..

D.ª Paulina. Veu, á Biarritz dona gust; allí hi fa cap tota la aristocracia, todas las eminencias, en una paraula: la gent de gran tono... ¡Oh, á Biarritz!...

D. Tomás (fentse tocar las cellas als cabells).—¡Alló es magnífich!..

Las dugas noyas (posant los ulls en blanch).—¡Es encantador!..

D.ª Paulina (quasi saltant de l' asiento).—¡Es arreereebatador!..

Moment d' entusiasme general: D. Tomás s' infla per quinze días, D.ª Paulina s' engreixa per un mes, la noya gran humilla ab sa magestuosa mirada al pobre Ramonet, qu' es molt apocat de sí y D.ª Rosalia, ofuscada davant de tanta grandesa, está á punt de ajonollarse y adorar á la seva poderosa visita.

Y si 'm prometian no divulgarho á n' aquesta pobra senyora ni menos al seu fill, perque 'ls infelissos sufririan un desencant que potser pagarian molt car, los diria que la familia de D. Tomás va á passar l' istiu en un suntuós *chalet* (llegeixis barraca) magníficament amoblat ab mitja dotzena de cadiras de boga y dos llits de pots y banchs, qual *chalet* se troba situat... á *Montgat sár Mer* (dit en francés fa més efecte.)

La desbandada de las familias que tenen aficions campestres es un fet: aviat no quedarém á ciutat més que 'ls desditxats mortals que no 'ns podem donar lo gustasso de tenir cap *chalet*, més ó menos suís, ahont passar un parell ó tres de mesos á l' any.

Pero ja que no 'ns es possible anar á la torre, per las rahons que cada hu se sap molt bè, al menos 'ns farém la ilusió de que 'ns hi trobem, describint algunas escenas de la vida campestre que

LA NOSTRA GENT.

UNA QUE SEMPRE PERT.

—¡Al hivern panallons!... ¡Al istiu moscas y mosquits!... Está vist: los pobres no podém ser may felissos...

ofereixen los ciutadans que van per aquestos mons de Déu fent excursions, casseras y fontadas, donant reunions literarias y musicals y, lo qu' es pitjor de tot, representant los dramas més intrincats, en classe de comedians de la llegua.

Per aquests comensarém en lo próxim article.

JUST ALEIX.

LIRICH.

Després de *La Figlia de Madame Angot*, la sortosa *Donna Juanita*, salvadora de las empresas d' opereta.

En la primera sobressortiren las Sras. Gattini y Ricci y 'ls Srs. Bianchi y Marchetti Individualment cantaren algunas pessas ab ajust y bon color, algunas de las quals tingueren de ser repetidas; pero en conjunt l' obra no 'ns satisféu del tot.

No basta presentarla ab bonicas decoracions y hermosos vestits; es precis que las massas corals se moguin ab més desembrás y prenguin part en

la representaciò. Cantar lo que 'ls toca y quedarse tothom tant tranquil, es cosa que sol ferse en l' ópera seria; pero qu' en l' opereta no es permés.

En l' acte segón, fins varem veure dos coristas que badallavan, y com que 'ls badalls son encomenadissos, lo públich corra perill de badallar també.

Dissapte 'l teatro estava plé de gom á gom: no hi cabía una agulla.

Se representava, com hem dit, *Donna Juanita*, á càrrech de la senyora Rosselli, la qual junt ab la Sra. Spinelli y 'ls Srs. Poggi, Bianchi y Marchetti se 'n endugueren la palma.

No obstant se feyan comparacions y 's recordava aquella Franceschini y sobre tot aquell actor que feya de inglés, un inglés tant perfecte que may més l' hém tornat á veure.

De aplausos ne ressonaren molts y de repeticions se 'n demanaren algunas, com per exemple, l' escena final del acte segón.

La funció acabá á la matinada ab un bonich castell de foch, á càrrech del pirotécnic de Reus Sr. Espinós, plé de novedats y de sorpresas. Agradaren molt sobre tot los cohets xiuladors.

—Grans cohets, deya un ex-alabardero, per obsequiar als artistas dolents.

(Dibuixos de Mariano Foix.)

UN QUE SEMPRE GUANYA.

—¡Ara si que m' ha ben trompat lo mèu socio no venint!... ¡Y jo que no poguent ferhi la mèva partida de dómino ja no prech lo café á gust... porque me l' haig de pagar!...

ESPANYOL.

La comedia *Clases de adorno*, del Sr. Sánchez Pérez, encaminada á condemnar l' educació á la moda que sol donarse á las senyoretas del día, es una obra discretament desenvolupada y notablement escrita.

Li falta al autor travessura escénica y vigor; pero tèn una gran distinció, tendeix á la naturalitat y escriu ab una puresa y una precisió de llenguatge qu' enamoran.

Hi ha en la comedia un tipo ben trobat, lo del catalá económic y plé de bon sentit, de carácter aspre, pero bondadós. La concepció de aquest tipo bastaria per salvar la producció.

Y no obstant, aquesta no s' ha representat més que una vegada.

Donga las gracias lo Sr. Sánchez Pérez al director de la companyia que treballa al *Teatro Espanyol*, que ab sombras xinescas, *mujeres que matan*, pensions de *demoiselles*, parodia de la parella de *liliputienses* y altres futesas pèl mateix estil, fá algún temps qu' está educant lo gust del públich. Aixís es com s' estimula als autors á escriure obras de consciencia, y aixís es també com prosperará y alcansará un nivell molt elevat la comedia espanyola.

TÍVOLI.

Benefici de 'n Cereceda ab *Los hijos de Madrid*, obra ja coneguda y judicada y la indispensable *Gran-via*.

Després desenterro de aquella aixerida *Donya Juanita y Gran-via* al final.

Y sempre gent.

NOVEDATS.

Després de *Haroldo el normando*, un dels dramas de la predilecció de 'n Calvo, *La Pasionaria* qu' es un dels de la predilecció de 'n Vico, y entre mitj *Sullivan* per tots dos, haventse encarregat del protagonista *D. Rafael* y del simpátich paper de *Yenkins D. Antonio*.

L' un y l' altre van recullir aplausos.

LA TRATA DE BLANCOS.

L' última obra de Cano es una exageració de *La Pasionaria*: una colla de malvats y de débils y un tipo íntegro, pero extravagant, qu' en *La Pasionaria* 's diu Marcial y en *La trata de blancos*, Juan de Dios.

Lo drama 's desenvolupa confosament; no hi ha realitat de la vida, ni interès, ni emoció. Lo desenllás deixa blau. Un jutje que sense que ningú ho esperi ni s' ho expliqui dispara per darrera.

un revólver sobre D. César de Madrid—lo traidor més tremendo de l'obra—y 'l deixa estanallat.

Si Cano s'ha proposat presentar un mirall á la societat moderna, no ha pogut lograrho: sobre 'l tal mirall hi ha extés una tupida glassa negra y las imatjes no surten.

En vá empunya 'l fuet y l' agita fentlo petar y xiular per medi de valentas redondillas, carregadas de sentencias: lo públich se sorprén davant de aquells atreviments; pero no 's deixa convence. Ni la societat es lo que 's figura l' autor de la *Trata de Blancos*, ni mereix que se li diga lo qu' ell li diu, ni en lo teatro 's pot admetre tanta y tanta cruesa.

Y prou: l'obra no mereix anállisis.

Despúllinla dels pensaments brillants de qu' está carregat lo diálech, y no queda res ó casi res. Y encare aquells pensaments son més propis de un tomo de poesías satíricas que de l'escena.

Lo primer acte fou rebut ab indiferencia: al final del segon las galerías s'animaren y aplaudiren; pero al final de l'obra 'l públich sortí del teatro, assombrat de que vaja acentuantse fins á un extrém que sembla inverossímil, un género que, sense exageracio, pot calificarse d' *epiléptich*.

La execució regular.

ELDORADO

Ha prés possessió definitiva de aquest teatro la companyia de sarsuela de que forman part los Srs. Prats y Moragas, que 's defensen cantant las obras més aplaudidas del repertori castellá, com *Los Madgyares*, *El salto del päsiego*, *Las dos princesas*, etc., etc.

Los preus son á comodo y molt propis per reunir una gran concurrencia en aquest teatro y taulas de café adjacents.

CIRCO EQUESTRE.

¡Cosa estranya! Ni un sol *debut* durant la senmana.

Veritat es que 'ls sis elefants de Sam Lockhart, per sí sols ho omplan tot: la pista, las cadiras, los palcos y las gradas.

Un concurrent deya:

— Sembla que 'l Sr. Alegría sostindrà 'ls sis elefants fins á fi de temporada.

— Y aixó?

— Los necessitará tots sis per endurse'n los quartos.

CONCERT D' EUTERPE.

En l'últim que s'ha celebrat s'han donat á co-neixe tres novas pessas: una preciosa polaca de concert de Bosch, un característich coro ab acompañament d' orquesta, lletra del Sr. Riera y Bertrán y música del mestre Vehils y una molt hermosa gavota de l'ópera cómica del mestre Nicolau *Un raptó*, que á fé fá venir ganas de sentir tota la partitura.

Las tres pessas tingueren de ser repetidas á las vivas instancias del públich que no 's cansá de aplaudirlas.

Lo coro d' *Euterpe* cantá ab notable ajust y colorit.

TOROS.

Ja 'ns hi veurém diumenje ¿veritat?

Hem de experimentar si 'ls toros de Lisazo son tant braus com los de la corrida del día de Sant Joan, y si en Mazzantini, després de la *cogida* de Sevilla, conserva aquella sanch freda y aquell valor temerari que tant agrada al nostre públich.

Además que veure un nou matador, com ho es en Centeno, es sempre un alicient.

Ab tot aixó ¿qui es que no anirá diumenje als toros?

N. N. N.

LO TEATRO ESCORXADOR.

¡Mátall!

«*La felicidad perdida por un punto nada más, ó El padre de Satanás ya cadáver muerto en vida.*»

Aquest titol, no es mentida, es titol d' una comedia, m s ben dit d' una tragedia, qu' un diumenje s' estrenava, y 'l repartiment portava la següent enciclopedia:

Satanás—La serp—Son pare—
Nasi—'L compte don Enrich—
Un sereno—Un mitj amich—
Donya Aurora—Donya Clara—
Pelayo—La seva mare—
Pep—Un alcalde—Un vasall—
Un inglés—Moro del ball—
Un cego que ven romansos—
Vintiquatre xinos mansos—
Gent d' ambos sexes y ball.

Penjava un gran mamarratxo de los ferros del balcó, en lo que hi pintá 'l pintó morts, ferits, llamps y un borratxo.

— ¡Y qu' es rebonich, macatxo!—
deya la gent aturada per los ninots engrescada.

— ¿Entremhi?... Sí, es ben pensat; ral y mitj aprofitat: dotze quartos val l' entrada.

Ja som á dins de la sala: quina mala olor s' hi ensuma, natural, com tothom fuma lo fum aquí s' encorralla.

No s' hi mou poca timbala; 'l que no menja, á cridar, y tot plé fins á vessar.

En sech se para l' orquesta; ja de tocar está llesta...

¡Xiton; van á comensar!

Surt un home ab uns papés moribundo d' un veneno, li don socorro 'l sereno; pero tot inútil es.

A las horas un inglés lo plech se 'n dú d' amagat; mes un pinxo que ho ha notat me li clava punyalada, al bell temps qu' una casada té una cita allá al costat.

Lo que ab ella ne festeja se 'n va al pinxo decidit; mes aquest li clava al pit lo punyal qu' encar fumeja.
Veyent tanta de neteja la dama queda com morta, lo pinxo á bras se l' emporta,

surten soldats en tropell,
tothom corra á detrás d' ell,
y 'l darrer tanca la porta.

Aquí l' acte se termina
entre aplausos y entre crits,
celebrantse 'ls acudits,
la gresca y la serracina.

De nou la orquesta rondina,
y al torná á alsarse 'l telò,
lo pinxo ja es un senyò,
ha sabut tocá 'l registre,
y fins l' han nombrat ministre,
diputat y senadó.

Han passat un grapat d' anys:
aquella dama tapada
ab lo pinxo está casada;
pero 's veu que passa afanys.

Com no han de mirá 'ls guanyts
fan una festa aquell día,
de tanta renombradía,
que fins hi acut de la Xina
una hermosa mandarina
ab un corteig de valfa.

Lò pinxo 's diu don Pelayo;
aixís que veu la xineta,
atent li gasta brometa
y la enamora molt cayo.

Dona ordres á 'n un lacayo
que 'l cotxe arregli ab misteri,
y entremitj d' aquell tiberi,
quan se 'n fuig á la piu piu
surt lo sogre y me li diu:
—¡Ha caigut lo ministeri!

Ne ve un altre y per ell sab
que ab sa muller s' está un jove,
va per veurho, y com que ho troba
á ne 'l jove salta 'l cap

De la sanch entre 'l xip xap
véu que 'l mort era 'l seu fill;
coneix que corre perill
de morir en lo suplici,
y fins li dona desfici
lo rich rich que canta un grill.

Sent los soldats á la vora
al palacio cala foch,
y ab la xina fuig á poch
mentre 'l foch tot ho devora.

¡Per salvar á sa senyora
de cascabells tots guarnits,
acudeixen decidits
los vint y tants xinos mansos,
y á dintre, no son romanos
los pobrets quedan rostits!

¿Que 'n dirém del tercer acte
y de la gent que hi moria?
Com als coloms ¡parexia
qu' allí matessin á pacte!

Pot donarse per exacte
que á més de corda y punyal,
hi va haver un funeral,
unas bodas, un bateig,
dos naufragis, un saqueig,
y un terremoto al final.

Lo pinxo se va sabé
qu' era parent de tothom:
tots portavan lo seu nom

del sereno á sa mullé.

Tal embolich se mogué
si bé presentat senzill,
que fins corria perill
volent treurer l' aigua clara
de ser ell, d' ell mateix pare;
que d' ell mateix sigués fill.

Ja explicada la comedia
que se va estrená aquell día,
ab tot lo que requeria
l' argument de la tragedia,
sabuda la enciclopedia,
conegut lo cartelon,
¿tinch de fer saber al mon
perque 'l fet me vulguin creurer
al teatro que la vaig veurer?
No cal que ho diga. ¡A l' Odeón!

Si senyors, allí mateix:
lo públich que lo freqüenta,
sols pica quant se presenta
de morts la pila del greix.

Si hi van, y bé 'ls hi apareix
lo creurer ma veu sincera,
com ja sé lo que 'ls espera
de sustos, de fum, de baf...
no 's descuidin l' aigua naf
y si pot ser la llitera!

ROSENDO ARÚS Y ARDERIU.

L' arcalde de Madrit está fent una gran campanya contra 'ls venedors de begudas ab barreja d' esperit amíllich alemany.

En cambi D. Francisco de Paula no pensa molestarse per tant poca cosa.

Quan lo *Krönprinz* va visitar á Barcelona, farà tres ó quatre anys, va ferli D. Francisco tantas reverencias, que aquell elevat personatge va enviarli una gran créu ab l' idea tal vegada de posarli un contrapés al pit que li permetés doblegar l' espinada ab més facilitat.

Tant agrahit devía quedar D. Francisco, que ara no vol indisposarse ab los alemanys, y al que s' enveneni ab alcohol alemany que l' enterrin.

Un mort..... callin que no es res.

¿Un mort? Un elector més.

En l' impossibilitat de urbanisar la Plassa de Catalunya de aquí que s' inauguri l' Exposició, l' ompliran de pabellons destinats á donarhi espectacles públichs.

Aixó de pabellons ho diuhen per fer bonich: lo que realment se construhirá en aquella plassa serán barracas, barracons y barraquetes.

Y ja veurán com ja ningú las tréu may més de allí.

A no ser que vingui un terremoto.

«Y la lápida declarant á D. Francisco de Paula ciudadá benemérit com es que no 's fixa en lo saló del Consistori nou?»

DONAS Y POLISSONS.

Una dona lleugera.

Aixó es lo que va preguntar l' altre dia 'l se-nyor Pelfort, ab més mala intenció que un toro de Moruve, perque á continuació recordá que tampoch s' havia fixat allí mateix, á pesar de haverhi un acort: prés feya molt temps, la lápida nombrant al Sr. Moret fill adoptiu de Barcelona.

Fixinlas de bona mida; pero á aquell saló tant alt que 'l declarin desseguida panteón municipal.

L' Ajuntament de Cartagena va obsequiar ab un banquet al duch d' Edimburgo; pero 'l banquet va tornarse ápat desseguida, y l' ápat va terminar ab una gran sessió de *canto por todo lo jondo* y de *baile flamenco por todo lo alto*.

Sembla que alguns regidors van lluhirse] extraordinariament.

Si 'l duch d' Edimburgo escriu algun dia unas memorias del seu viatge per Espanya, 'm sembla á mí que hi llegirém lo següent párrafo:

«Concejales españoles ser todos buenos *danzantes*.»

POLISSONS Y DONAS.

Una dona pesada.

Lo metje anglés que ha assistit al príncep imperial de Alemanya demana com á preu del seus serveys la friolera de 62,500 franchs.

Aquí del quènto dels ous que va servir un hostaler á un príncep que cassant s' havia extraviat.

—¡Cent duros per un parell d' ous! ¡Quína barbaritat! Poch deuen abundar los ous en aquesta comarca!

—Si senyor, respongué l' hostaler: los ous prou abundan: lo que no abunda tant son los prínceps que vingan á menjarse'ls.

No obstant lo príncep imperial de Alemanya té 'l recurs de no pagar.

Tant anglés serà 'l metje si cobra, com si no cobra.

Lo governador ha prohibit terminantment la reventa de bitllets pèls espectacles públics.

Y 'ls senyors de la policia s' han pres la cosa ab tanta fuga, que deturan á dret y á tort al que porta una localitat sense que l' haja presa al davant d' ells á la taquilla, com també al que convida á un amich á entrar al teatro, com finalment

als que sent avants revenedors y trobantse avuy sense feyna, van á veure la funció.

Tots aquests cassos s' han vist en los pochos dias que fa que subsisteix l' ordre contra la re-venta.

S' han acabat los revenedors; pero han vingut los *reventadors*.

En la novellada del diumenje un aficionat treballava ab tal entussiasme, qu' en lloch de clavar una banderilla al *bicho*, va clavársela á sí mateix sobre 'l jenoll.

Un entussiasta de aquest calibre mereix dur banyas.

Nada, que 's casi.

Los alemanys no contents ab inundarnos de alcohol venenós, nos han enviat una gran partida de americanas que 's venen en tots los basars á sis pessetas cada una.

Americanas á sis pessetas, calculin que poden ser.

Ja saben ells que anant seguint los tractats de comers com fins ara, aviat los espanyols no necessitarém roba.

La introducció de las tals americanas es un sistema per despullarnos gradualment.

Escoltin senyors regidors ¿qué ja ha comensat lo curs de francés que ha de donarse á cent municipals?

Perque si l' han de apendre, no cal que perdin temps.

•••
¿Que vás á francés X anxas? li preguntava aquest dia á un municipal una criada.

—No hi voy encara, respougué en Xanxas; pero me lo aprendo yo tot sol.

—¿Y estás ja molt adelantat?

—Ahora conjugo el verb *aimer*.

—Ja ho sabs Xanxas si puch ajudarte ab alguna cosa.

—*Merci garçona*.

•••
—Tú Giménez ¿cómo se llama alcalde en francés?

—Hombre, no sigas burro: el *maire*

—Entonces si D. Francisco es el *maire*, el señor Fontrodona debe ser el *paire*.

•••
Una idea que crech que podria utilisarse.

En lloch de fer apendre francés als pobres municipals á riscos de que 's quedin sense saberne, D. Francisco de Paula podria escriure al *sindaco* de Génova demanantli una secció de municipals italians, al arcalde de París una de francesos, al de Lóndres una de inglesos, al de Berlín una de alemanys y aixís successivament ab tots los arcaldes de totas las capitals de tots los estats.

Aixís no hi hauria cap foraster, vingués de ahont vingués que hagués de quedarse sense intérprete.

Y á part d' aixó, podriam fer una cosa nova: una exposició de municipals.

•••
Pel dia 30 de agost está anunciada una nova pelegrinació al Santuari de Lourdes.

Ja ho deya un comerciant:

—Tot se compensa en aquest mon: l' exportació del ví está molt encalmada; pero en cambi la de *la llana*...

—No hi ha més que un inconvenient, li respo-

nia un company: la llana qu' envihém á Lourdes nos la retornan sempre. Déu ser molt dolenta.

En lo carrer de Provensa s' hi llegeix un lletrero que diu aixís:

Colegio de la Purisima Consepcción.

Demano que 'l rétol se modifiqui, y que al tal colegi se 'l tituli:

Colegio de la Purisima Ortografia.

•••
Dels dos milions que ha cobrat l' Ajuntament del Govern, van entregadas ja, segons diuhen, 600 mil pessetas al Sr. Serrano Casanova, en concepte de indemnissació.

Vaja, Sr. Serrano: alló de anar ab los carlins ja donava alguna cosa; pero aixó de fer exposicions de per riure, dona més encare.

•••
Per solemnisar lo centenari de D. Alvaro de Bazán, marqués de Santa Cruz s' ha obert á Madrid un certámen literari

Al autor de la millor memoria ressenyant la vida del famós almirant, se li otorgará un premi de 2,000 pessetas.

Y al autor de la millor poesia en honor del mateix, un *objet de art*.

•••
Sempre igual.

Quartos pèls qu' escriuhen en prosa: als qu' escriuhen en vers, ab una joia d' art se 'ls paga.

No sembla sinó que 'ls poetas no menjan, ni tenen sastre, ni coneixen sabater, ni pagan lloguer de casa.

Sembla mentida qu' en l' últim quart del sigle XIX predomini encare la preocupació fins al punt de creure que per ser bon poeta s' ha de patir gana.

•••
Al mèu concepte ja ha arribat l' hora de que sobre aquest particular se cambihi de sistema.

Supriméixinse de una vegada las flors naturals, las englantinas d' or y las violas d' or y argent, y adóptis, per exemple, en los Jochs Florals de Barcelona, la següent categoria:

Premi: Un abono per menjar durant un any á ca'n Justin.

Primer accésit: Un àpat á discreció.

Segon accésit: Un cubert de dotze rals.

Menció honorífica: Una paperina de macarrons.

Crech que ab aquest sistema las composicions poéticas adquiriran més sustancia.

•••
Cassat al vol en una casa de socorro.

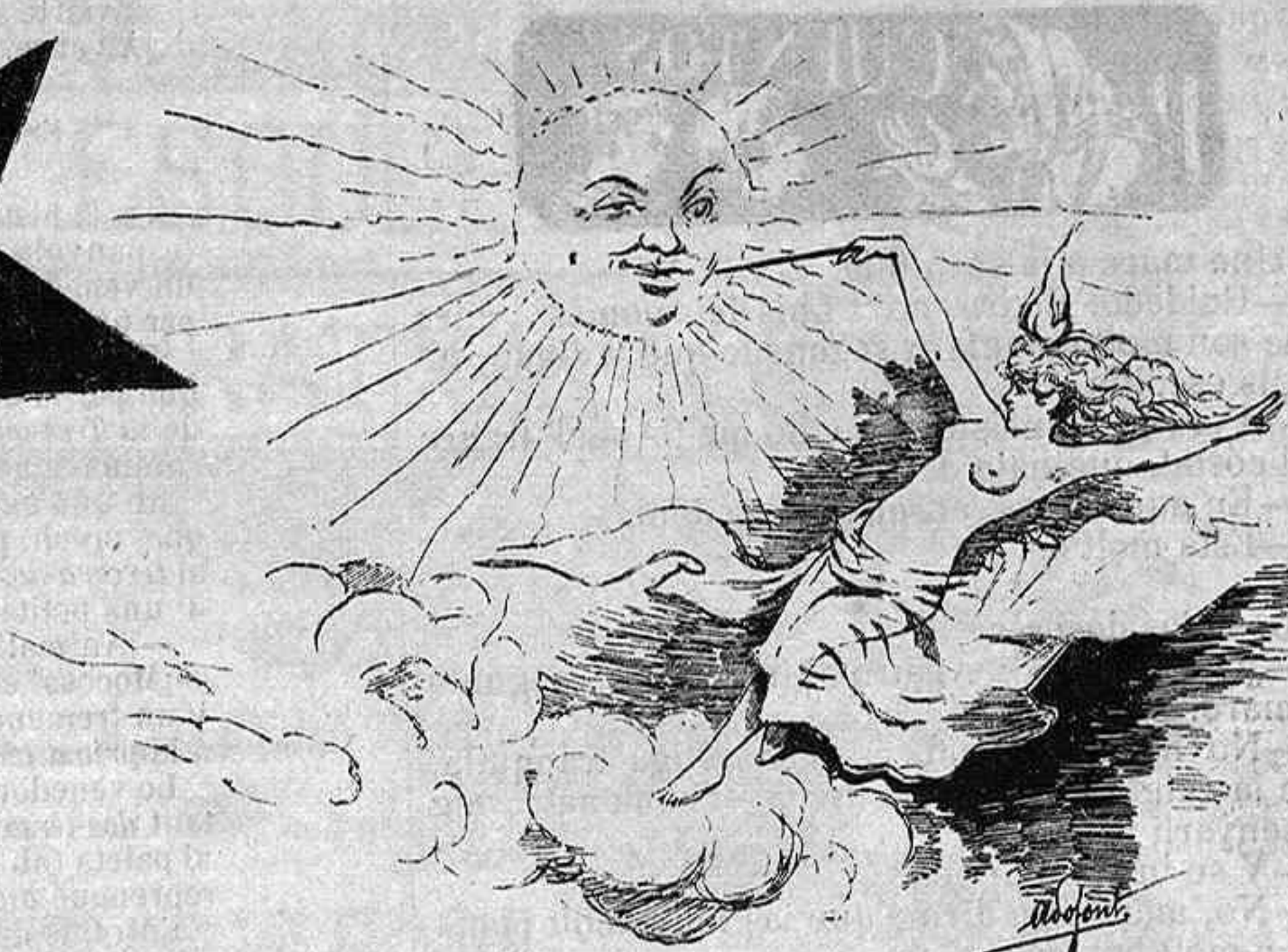
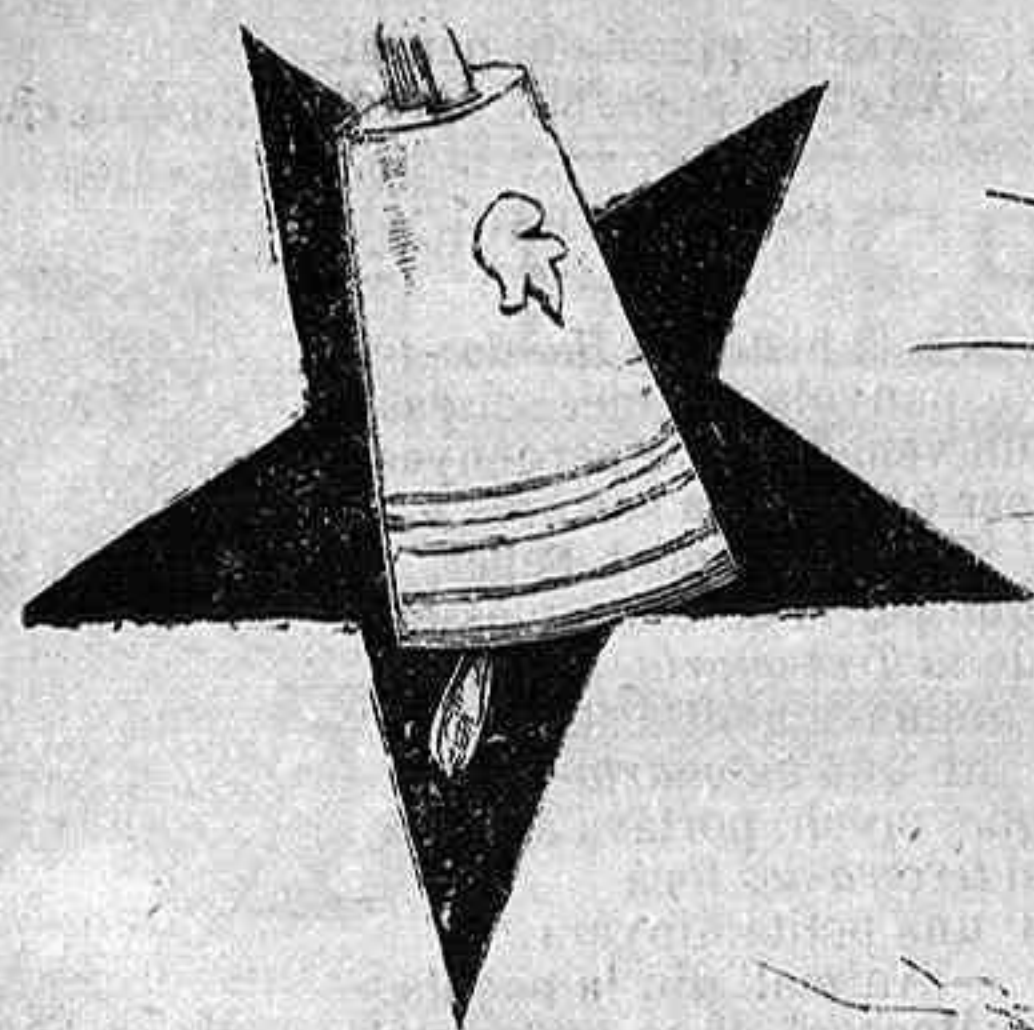
Curan á una dona que té un nyanyo al front. la qual fá tota classe de protestas perque no la prenguin per una qualsevol.

Terminada la cura, li preguntan lo nom, edat, naturalesa, etc. etc., per inscriurela en lo llibre de la casa.

—¿Y qu' es? ¿Soltera ó casada?

Y ella ab molta sencillés respón:

—Ni casada ni soltera. Soch viuda; pero visch ab un senyor que 'm passa un duro diari.

Llibreria Espanyola de LOPEZ, Rambla del Mitj, número 20.

ÚLTIMAS NOVEDADES

CORAZON DE PIEDRA

DE

GUSTAVO AIMARD

1 tomo en 8.º, 1 peseta.

LA CRISIS AGRARIA EUROPEA

Y SUS REMEDIOS EN ESPAÑA

POR

JOAQUIN SANCHEZ DE TOCA

1 tomo en 8.º, 4 pesetas.

LOS MANCHEGOS

EN EL

POLO NORTE

1 tomo en 8.º cubierta al cromo, 1 peseta.

LAS NOVELAS AMOROSAS

Tomo II

SACHÁ Y LOUDMILLA

LOS ÚLTIMOS BANDIDOS

Forma un tomo en 8.º magníficamente ilustrado y una preciosa cubierta al cromo, 2 pesetas.

LOS HOMBRES DE PAJA

POR

EMILIO GABORIAU

(Última obra publicada por EL COSMOS EDITORIAL), 1 tomo en 8.º, 2'50 pesetas.

EL SEÑOR REPOLLO

O

UN MARIDO EN BUSCA DE SU MUJER

POR

Paul de Kock

1 tomo en 8.º, 1 peseta.

Tomo 40 de la BIBLIOTECA DEMI-MONDE

LAS DE GARABATILLO

POR

ARTURO GIM

1 tomo en 8.º con cubierta al cromo, 1 peseta.

BIBLIOTECA MILITAR

LA PRÓXIMA GUERRA

FRANCO - ALEMANA

1 tomo en 8.º, 2'50 pesetas.

PERFILES Y BORRONES

DEL

PADRE COBOS

Cuaderno 2.º—Precio Ptas. 0'50.

MADRID EN CUEROS

Escenas cómicas y cuadros dramáticos copiados del natural.

1 tomo en 8.º cubierta al cromo, Ptas. 1.

LOS DOS FANATISMOS

Drama en 3 actos de JOSÉ ECHEGARAY. Precio 2 pesetas.

LA TRATA DE BLANCOS

Drama en 3 actos de LEOPOLDO CANO. Precio 2 pesetas.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en libransas del Giro Mútuo, ó bè en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém de extravios, no remetent ademés 3 rals pèl certificat. A 'ls corresponsals de la casa s' otorgn rebaixas.

Una mare á la séva filla:

—Cuidado, Elvira, no 't fihis dels homes... mira que son molt dolents, y segons lo que 't digan, no te 'ls escoltis.

—Pero ¿y si insisteixen y no me 'ls puch treure del costat, que haig de fer?

—En aquest cas, ensenyals las dents.

—Está molt bè.

Dos días després.

—¿Que 't deya l' Arturo ahir vespre? pregunta la mare.

—No ho vulgui saber; pero estiga tranquila, que ja vaig fer lo que 'm tenia encomenat: vaig ensenyarli las dents.

—Y se 'n va anar ¿eh?

—No, mamá, vá dirme que las tenia molt blanques y molt bonicas.

Un home necessitat acut á l' antessala de un banquer.

—¿Qué se li ofereix? pregunta un criat.

—Voldria veure al senyor, respon aquell pobre home.

—Impossible, l' amo no reb.

—Aixó ray, que no rebi... Mentres donga...

Una senyora qu' es al mateix temps que molt coqueta, bastant aficionada á freqüentar los sacraments, fá la següent pregunta al seu confessor:

—Pare, voldria que 'm digués una cosa ¿cometo pecat sentint certa satisfacció interior quan me diuen que soch guapa?

—Sí, filla mèva, sí, respon lo confés: Déu no permet que 'ns fem cómplices de la mentida.

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO.

1. XARADA 1.ª—Ca-mi-sa.
2. ID. 2.ª—Mas-nou.
3. ANAGRAMA.—Mira-Raim-Armi.
4. MUDANSA.—Pau-Pou-Peu.
5. TRENCA-CLOSCAS.—Lo cant de la Marsellesa.
6. ROMBO.—

R
C O S
C A S A S
R O S A L I A
S A L A S
S I S
A

7. CONVERSA.—Isabel.
8. GEROGLÍFICH.—Tants caps tants barrets.

XARADA

A MON ESTIMAT AMICH PEPET D' ESPLUGAS

En obsequi á la xarada
que, Pepet, m' has dedicat

enviar-te aquesta hi pensat.
¡A veure, pues, si t' agrada!

ESCENA TRÁGICA

En la histórica *Hu-dos-tres* (espanyola per més senyas) un venedor d' espardenyas per un gura va ser prés.

Es lo cas, amich Pepet, que per la hermosa plassetta de la *Tres-quarta*, un paleta caminava molt distret.

Ab una *hu-quarta-tercera* que, crech, portava á la mà, al *tercera-dos* tocá d' una petita ninyera.

—¡Animal! diu la noyeta.

—¡Mocosa! ell va contestarli y un tremendo cop va darli á la *prima tersa* dreta.

Lo venedor, pues, veyent, tant *dos-terça-quarta* acció al paleta (ab gran rahò) reprengué molt seriament.

Entre 'ls dos lluyta renyida prompte, Pep, se promogué, ahont d' un cop de *tot*, perdé lo dit paleta la vida

JOAQUIM SAURI.

ANAGRAMA.

Passant pél carrer de *Tot*, me van dir:—*Total*, xicot, y jo al sentirlos cridar tot seguit me vaig parar.

QUINET T.

SINONIMIA.

Un diumenje al dematí que me 'n anava al *total*, vareig trobar á en Pasqual que al *tot* duya un bot de vi.

MANELET DEL PASSEIG DE S. JOAN.

TRENCA-CLOSCAS.

RENTI LO MORRO DEL GAT.

Formar ab aquestas lletras lo nom de una població catalana.

SALDONI DE VALLCARCA.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

- 1 2 3 4 5 6 7.—Carrer de Barcelona.
- 1 2 1 2 3 7.—Nom de dona.
- 1 2 1 2 3.—Nom d' home.
- 4 5 6 7.—País asiàtich.
- 7 6 7.—Nom de dona.
- 1 7.—Un aliment.
- 1.—Inicial.

A. GIBERT.

CONVERSA.

—¿D' ahont vens?

—De ahont vols que vinga: de la Rambla de comprar LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

—¿Y per qui es?

—Home, no m' ho fassas repetir que t' hi dit dos vegadas lo sèn nom, y 'l punt ahont actualment se troba per fugir de la calor.

GALIFARDÉU.

GEROGLÍFICH.

×
K 1869

II
K 1885

ar.

XANYAS DE LA GUARDIOLA.

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch. del Teatro, 21 y 23.